

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มุ่งให้เด็กมีพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และได้กำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาการเด็กให้เป็นเด็กที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ และ คุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ชุมชนชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่มีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กสนใจ จะไม่นั้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนเกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการ ทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กเช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา ทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้น รวมถึงประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้าน สติปัญญา การคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวนมิติสัมพันธ์และเวลาเป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 35 - 38)

คณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนและต้องใช้เสมอ เด็กสนใจการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตั้งแต่เล็ก เด็กประเมินขนาดได้ เด็กเริ่มสนใจใหญ่เล็ก และสามารถ สื่อกับเพื่อน และผู้ใหญ่ได้ ดังนั้นในการเรียนปฐมวัยศึกษา เด็กสามารถเรียนคณิตศาสตร์ได้แต่ การเรียนคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างจากการเรียนคณิตศาสตร์ของเด็กระดับ ประถมศึกษา ดังที่ (กุลยา ตันติผลาชีวะ อ้างถึงใน Brewer, 1995 : 246 - 247) และสอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ เจริญประเสริฐ (2542 : 70) ได้กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ให้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเตรียมให้เด็กมีความพร้อม คือ การให้เด็กได้รับ ประสบการณ์อย่างเพียงพอเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในความสามารถของตน ที่จะคิดและใช้เหตุผลในสถานการณ์คณิตศาสตร์ที่เป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การเตรียมความ

พร้อมจึงควรเน้นการทำกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่เป็นรูปธรรม เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เพราะเด็กปฐมวัยจะไม่เรียนรู้คณิตศาสตร์โดยการบอกเล่า แต่จะสร้างความรู้และทำความเข้าใจจากประสบการณ์ของตนเอง ความรู้ความสามารถนี้ เราสามารถฝึกฝนกับวัย สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเป็นไปตามธรรมชาติที่สุด ทั้งจาก เหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวันและรวมไปถึงกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมอย่างเหมาะสม จึงจะช่วยให้ เด็กได้รับความสำเร็จในการเกิดความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ยิ่งขึ้น ดังที่ นิตยา ประพุดติกิจ (2542 : 3) ได้กล่าวว่าคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยเป็นประสบการณ์ที่ครูจัดให้แก่เด็กซึ่งนอกจากจะ อาศัยสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์แล้วยังจะต้อง อาศัยการจัดกิจกรรมที่มีการวางแผนและเตรียมการอย่างดีจากครูด้วย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ ค้นคว้า แก้ปัญหา เรียนและพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ มีทักษะและความรู้ทาง คณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น และใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้จัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวในการจัดการเรียนการสอนจัดในรูปแบบพัฒนาการ มุ่งเน้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เกิดพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้าน ร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา เหมาะสมตามวัยและความแตกต่างระหว่าง บุคคล โดยไม่เน้นให้เด็กต้องมีความสามารถในการอ่านออก เขียน คิดเลขได้ ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 12) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเน้นพัฒนาการ หรือแบบเตรียม ความพร้อมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้รับการ พัฒนามาตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาอนุบาลของเฟรเบล หลักการสำคัญของรูปแบบคือ เป็นการ จัด การศึกษาปฐมวัยที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยแต่ละประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และเป็นไปตาม ความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลทั้งชีวภาพ สังคม และวัฒนธรรม โดยเด็กต้องได้เรียนจาก ประสบการณ์ตรงและบริบทของชุมชน เนื่องจากทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยังขาดชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ที่สัมพันธ์กับ เรื่องที่นักเรียนสนใจเรียนและเหมาะสมกับบริบทของทางโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ และแบบฝึกหรือชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีวาง จำหน่ายทั่วไปล้วนช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับเด็ก แต่ไม่เกี่ยวข้องใน เรื่องราวที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ หากโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่แผนกอนุบาล ได้มีชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับ เด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” จะสามารถช่วยให้เด็กได้มีทักษะพื้นฐานที่ดีในด้านคณิตศาสตร์ โดย

สอดคล้องกับเรื่องที่ได้ให้ความสนใจเรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความพร้อมในการเรียนรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย จึงได้พัฒนาชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เนื้อหาและชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 48 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 จำนวน 24 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การเรียนรู้เนื้อหาด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ได้เรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ และชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ โดยแยกเป็นหน่วยขอบเขตของเนื้อหาสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่

- 1.1 การเรียนรู้ในเรื่องนับเลขเรียงลำดับ 1-10
- 1.2 รู้ค่าและบอกค่าของจำนวน 1-3
- 1.3 รู้ค่าและบอกค่าของจำนวนมากกว่าน้อยกว่า

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดเตรียมความพร้อม หมายถึง ชุดการสอนหรือชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ

คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเรื่อง “การนับ”

การนับ หมายถึง เรียนรู้ในเรื่องนับเลขเรียงลำดับ 1-10 รู้ค่าและบอกค่าของจำนวน 1 - 3 รู้ค่าและบอกค่าของจำนวนมากกว่าน้อยกว่า

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เนื้อหาและชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ”

เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/2 อายุ 3-4 ปี จำนวน 24 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ชุดเตรียมความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ” ระดับชั้นอนุบาล 1
2. ได้พัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ”
3. ได้แนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในการพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง “การนับ”